



*Stichting Monument Witte Kerk  
Heiloo  
Jaarverslag 2017*





Op de omslag een aquarel van Marianne Eugster met de Witte Kerk in het duin- en moeraslandschap omstreeks het jaar 1450. Dit aquarel is opgenomen in de historische beschrijving "Meer dan 1000 jaar Witte Kerk in Heiloo" van Jaap de Graaf op pagina 75, uitgegeven door Stichting Monument Witte Kerk Heiloo.



## *Voorwoord.*

Voor u ligt het jaarverslag 2017 van de Stichting Monument Witte Kerk Heiloo.

Het overlijden van Jan Visser, een van de oprichters van de stichting, heeft een schaduw over dit jaar gelegd. Hij was tot het laatst toe actief voor de Stichting. Wij hebben aan hem veel te danken.

Het verslagjaar stond in het teken van de historie en van de toekomst van de Witte Kerk. In een bouwhistorisch onderzoek werden gegevens verzameld die bouwstenen zijn voor een toekomstige bouwkundige invulling van wensen van gebruikers.

Diverse groot-onderhoud werkzaamheden zijn verricht. De verhuurinkomsten vertonen een stijgende lijn.

De financiële situatie van de stichting is gezond. En steeds meer inwoners van Heiloo vinden de weg naar de Witte Kerk.

De historie van het gebouw werd vastgelegd in het prachtig geïllustreerde boekwerk "Meer dan 1000 jaar Witte Kerk in Heiloo". De historie van de kerk zal zeker een rol spelen bij komende renovatie plannen.

De gemeente Heiloo heeft restauratie werkzaamheden aan de toren verricht. De haan op de toren is in een nieuwe goudglans herrezen. Het geheel maakt de kerk samen met de toren een juweel in het dorp. Wij verheugen ons in een goede samenwerking met bestuur en medewerkers van de gemeente.

De inzet van de vrijwilligers bij het aantrekken en voorbereiden van evenementen, inrichten van de kerk en de advisering omtrent gebruiksmogelijkheden heeft mede geleid tot een goed functionerende organisatie.

In dit jaarverslag vindt u over dit alles meer informatie.

Ons motto blijft: **De Witte Kerk is voor ons allemaal**".

Heiloo, maart 2018

De voorzitter

Kris van der Vlies



## Inhoudsopgave

1. Algemeen
2. Bestuur
3. Beleid en organisatie
  1. Bouwcommissie
  2. Fondsencommissie
  3. Denktank
4. Vrijwilligers
5. Overleg met het College van Kerkrentmeesters van de Protestantse Gemeente Heiloo
6. Monumentenstatus
7. Bouwkundige staat van het kerkgebouw
8. Projecten
  1. Bouwkundige werkzaamheden
    - Toren
    - Planmatig onderhoud
    - Inspectieluiken
    - Zolderleuningen
    - CV vervanging
  2. Onderzoek en publicaties
    - Bouw- en cultuurhistorische verkenning
    - Meer dan 1000 jaar Witte Kerk in Heiloo
9. Het gebruik van de Witte Kerk
10. Overheidssubsidies
  1. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed
  2. Provincie Noord-Holland
  3. Gemeente Heiloo
11. Overige Fondswerving
12. Financiën
  1. Jaarrekening 2017
  2. Tarieven voor verhuur van de kerk
13. Communicatie en PR
14. Samenwerking met Oud Heiloo en Baduhenna



## 1. Algemeen

De stichting Monument Witte Kerk Heiloo is opgericht in 2012 met het doel geldmiddelen te verwerven voor het onderhoud, de renovatie en de exploitatie van de Witte Kerk.

De stichting wil met de uitvoering van haar taak mede de functie van het kerkgebouw in het maatschappelijk leven ondersteunen.

## 2. Bestuur

In oktober bereikte ons het bericht dat ons oud-bestuurslid Jan Visser is overleden. Hij stond in 2012 aan de wieg van onze stichting en heeft door de jaren heen een sturende inbreng gehad. Hij was in het bestuur de deskundige op het gebied van de restauratie en het onderhoud van de orgels en heeft ook door zijn kennis op het gebied van fondsenwerving veel deuren voor de stichting geopend. Zijn gedrevenheid zullen wij node missen. Hij bleef actief als adviseur tot een paar maanden voor zijn overlijden.

Aan het eind van het verslagjaar bestond het bestuur uit:

Kris van der Vlies, voorzitter, wnd./ tevens penningmeester  
Martin Groot, secretaris,  
Hans van Halem  
Ans Willemse-van der Ploeg  
Marien van der Wolf.

Het bestuur vergaderde in het verslagjaar 14 maal en had daarnaast enkele informele brainstorm sessies.

## 3. Beleid en Organisatie

- a. **Bouwcommissie.** Voor de voorbereiding en uitvoering van bouw/onderhoudswerkzaamheden werd een bouwcommissie in het leven geroepen bestaande uit Hans van Halem als voorzitter en als leden Hans Boll, Peter de Laat en Steven Kalverdijk. Aan het eind van het jaar beëindigde op zijn verzoek Hans Boll zijn werkzaamheden in de commissie; Aart de Wit zal een deel van zijn taak overnemen. Taak van de bouwcommissie is de voorbereiding en begeleiding van alle bouw- en onderhoudswerken.
- b. **Fondsencommissie.** Voor de werving van financiële middelen voor de uitvoering van de taken van de stichting werd de reeds bestaande Fondsencommissie geformaliseerd. Deze commissie bestaat uit Ans Willemse als voorzitter en Martin Groot.
- c. **Denktank.** Besloten is tot instelling van een 'werkgroep Denktank' met het doel een visie te presenteren voor de renovatie activiteiten rond de Witte Kerk. Uitgangspunt is daarbij dat de stichting door het gebruik van de kerk mee wil werken aan de maatschappelijke ontwikkeling van de samenleving. Als leden van de werkgroep zijn aangewezen Kris van der Vlies en Ans Willemse namens het bestuur alsmede Anita van Breugel en Steven Kalverdijk. Over uitbreiding met andere maatschappelijke stromingen zal nader worden besloten.

#### 4. **Vrijwilligers.**

- a. Een woord van waardering voor de vrijwilligers. Door de inzet van Pim Althuis (tot 1 juli), Hans Boll, Fia Brouwer de Koning, Gerard Buitink, Ruud van Gorkum, Jaap de Hoop, Peter de Laat, Marijke Hiemstra, Theo Schouten, Liesbeth Vink, Aart de Wit en Geesiena Wolters kan de stichting op een succesvol jaar terug zien. Hans Boll nam tot onze spijt aan het eind van het jaar afscheid als vrijwilliger. Hij was vele jaren de vraagbaak voor technische problemen.
- b. Een principe besluit is genomen over de scheiding van vrijwilligers werk en betaalde opdrachten. Opdrachten voor betaald werk aan een vrijwilliger worden alleen verstrekt na goedkeuring door het bestuur en overeenkomstig vastgestelde regels.



*De toren van de Witte Kerk in de steigers december 2017*

#### 5. **Overleg met het College van Kerkrentmeesters.**

Op 18 december van het verslagjaar is overleg gevoerd met het college van kerkrentmeesters over de begroting 2018. Het college stemde in met begroting en de vooruitzichten voor het komende jaar.

De informatie uitwisseling tussen stichting en college wordt verzorgd door de voorzitter.

#### 6. **Monumentenstatus**

De Witte Kerk in Heiloo is op 15 november 1967 onder nummer 21346 opgenomen in het Rijksmonumentenregister. De toren en het kerkhof rondom de kerk zijn eigendom van de burgerlijke gemeente Heiloo en ook Rijksmonument.

De gemeente is vergunningverlener in het kader van

- de Wet Ruimtelijke Ordening
- de Monumentenwet
- Wet op de archeologische monumentenzorg (de Wamz).





## 7. **Bouwkundige staat van het kerkgebouw**

De Witte Kerk heeft jaarlijks onderhoud nodig om het gebouw in een goede conditie te houden. In de wandelgangen wordt een onderscheid gemaakt tussen '(klein) onderhoud' en 'planmatig onderhoud'. Het planmatige onderhoud betreft vooral grotere subsidiabele werkzaamheden, waarvoor ook subsidies toegezegd zijn. Het kleine onderhoud betreft, naast het vervangen van een kapotte lamp, ook bijvoorbeeld de vervanging van een kapotte C.V.-ketel. De Stichting Monument Witte Kerk Heiloo en de Protestantse Gemeente onderhouden gezamenlijk de Witte Kerk. Hiertoe is een bouwcommissie ingesteld die het stichtingsbestuur adviseert en, bij akkoord, zorg draagt voor uitvoering. Vergunningplichtige werkzaamheden worden afgestemd met de gemeente Heiloo. Daarnaast is er ook overleg met de gemeente bij de uitvoering van werkzaamheden aan de toren en op het kerkhof. Een belangrijk ijkpunt is hierbij de jaarlijkse inspectie door Monumentenwacht Noord-Holland, dit jaar uitgevoerd op 30 november 2017. De conclusie van de inspectie is dat de algehele constructieve toestand en de onderhoudstoestand goed zijn, maar er zijn wel aandachtspunten. Vooral het muurschilderwerk, houtschilderwerk en een behandeling van de gevelankers moeten nodig gebeuren. Dat was ons al bekend en de uitvoering staat voor 2018 in de planning.

## 8. **Projecten**

### 1. **Bouwkundige werkzaamheden in 2017**

#### **- Toren.**

In oktober 2017 startte aannemer Pronk Restauratie B.V. uit Warmenhuizen de restauratie van de aangrenzende kerktoren (eigendom gemeente Heiloo). De steiger rond de toren heeft de nodige aandacht gehad. De stichting heeft weinig bemoeienis gehad met deze restauratie, behoudens dat de werkzaamheden en vooral de uitloop daarvan een goede afstemming met de aannemer vereisten. De toren is namelijk inwendig alleen bereikbaar via de kerk. Het inpakken van het balustradeorgel riep de nodige vragen op, maar het risico op schade die een orgel kan ondervinden door bouwstof, gruis en dergelijke is niet in verhouding tot het tijdelijk ongemak van een ingepakt orgel.

Wethouder Rob Obdam heeft op 18 december 2017 de gerestaureerde en vergulde weerhaan onthuld.





De bekroning van de toren bestaat uit meer onderdelen dan de weerhaan alleen.

Al op een afbeelding uit 1670 zijn drie onderdelen te herkennen: een ovale bol, een windkruis en de weerhaan. Deze onderdelen zijn sinds de 17<sup>e</sup> eeuw al eens vervangen.

De huidige haan is waarschijnlijk 19<sup>e</sup> - eeuws, afgaande op de geklonken verbindingen. De haan is van koper, vervolgens geschilderd en gevernist. Over de vernislaag is bladgoud aangebracht.

De ovale, vergulde bol is van messing. Afgaande op de slijtagesporen zal ook dit onderdeel 19<sup>e</sup> eeuws zijn.



#### - **Planmatig onderhoud.**

Thema voor 2017: het veilig inspecteerbaar maken van de kerk.

De monumentenwacht gaf al enige tijd aan dat niet het hele kerkgebouw geïnspecteerd kan worden, omdat sommige delen onbereikbaar zijn en/of niet veilig bereikbaar.

In november werd hier verbetering in aangebracht als onderdeel van het ingeplande en gesubsidieerde instandhoudingsplan. Het betreft: inspectieluiken tongewelf en zolderleuning.

Deze werkzaamheden werden uitgevoerd door Pronk Restauratie B.V. uit Warmenhuizen en begeleid door Anthémion Bureau Bouwhistorie. De totale kosten bedroegen € 13.611,53 incl. BTW.





#### - **Inspectieluiken**

Op vier plekken in het tongewelf zijn gewelfplanken wegneembaar gemaakt. Het onderste deel van de kapconstructie kan voortaan geïnspecteerd worden daar waar de constructie op de muur rust.

Hoewel nog steeds niet de gehele constructie geïnspecteerd kan worden, kunnen instandhoudingsrisico's wel beter ingeschat worden. Geconstateerd is dat de constructie ter plaatse van de nieuwe luiken in de jaren '60 gerestaureerd is en momenteel in goede bouwtechnische staat.

Voor zover zichtbaar, is bij die restauratie de onderste anderhalve meter van het dakbeschot vervangen, evenals de blokkeels\*, gootklossen en de buitenmuurplaat. Vermoedelijk werden alle spantbenen en sporen ingekort tot op het gezonde hout en weer aangeheeld. (zie foto hierboven. Zicht op de buiten- en binnenmuurplaat, een blokkeel en een spantbeen aan de zuidzijde).

\*Een blokkeel is een horizontaal houten element aan de voet van het dak. De blokkeels zorgen (in het geval van de Witte Kerk) voor de onderlinge verbinding van andere houten elementen (de muurplaten, de daksporen, de spanten en de gewelfhouten).



#### - Zolderleuningen

Op de zolder boven het tongewelf is aan twee zijden van de loopbrug een leuning aangebracht, om valgevaar te voorkomen. De zolder is nu veilig te gebruiken voor inspecties en de bediening van de katrollen. Met behulp van de katrollen kunnen de lampen in het kerkship zakken en vervangen worden.



#### - C.V. vervanging

De oude CV-ketel was ongeveer vijftien jaar oud en nog niet geheel afgeschreven. Toch werd de ketel vervangen vanwege een defect aan de pakking waardoor water uit het systeem lekte en de druk wegviel. Dit defect was te repareren voor € 1300,-, maar omdat er – als gevolg van de zeldzaamheid van dit CV-type - weinig reserveonderdelen beschikbaar zijn zou een volgend defect misschien alsnog de noodzaak van vervanging met zich meebrengen. De nieuwe CV, een Remeha Quinta Pro 90 Solo, werd voor rekening van de Protestantse Gemeente Heiloo aangebracht door Melkom Service uit Heerhugowaard voor € 6044 incl. BTW.





## 2. Onderzoek en publicaties

### - **Bouw- en cultuurhistorische verkenning**

In maart is door Anthémion Bureau Bouwhistorie, i.s.m. Bureau voor Bouwhistorisch onderzoek J. van der Hoeve, een bouwhistorische verkenning afgerond. Het onderzoek verschaft inzicht in de bouw- en cultuurhistorische waarden van de Witte Kerk, de toren en het kerkhof, als referentiekader ten dienste van toekomstige bouw- en verbouwplannen. De Stichting werkt aan een toekomst bestendig gebruik van *het icoon* van Heiloo. Modernisering en verbouwingen zijn op termijn onontkoombaar, maar vanwege de historische waarde van het gebouw moeten plannen zorgvuldig uitgedacht worden. Het rapport helpt hierbij. De kosten voor dit onderzoek werden gedragen door de Stichting Monument Witte Kerk Heiloo, de gemeente Heiloo en de Protestantse Gemeente. Het rapport is, zolang de voorraad strekt verkrijgbaar.

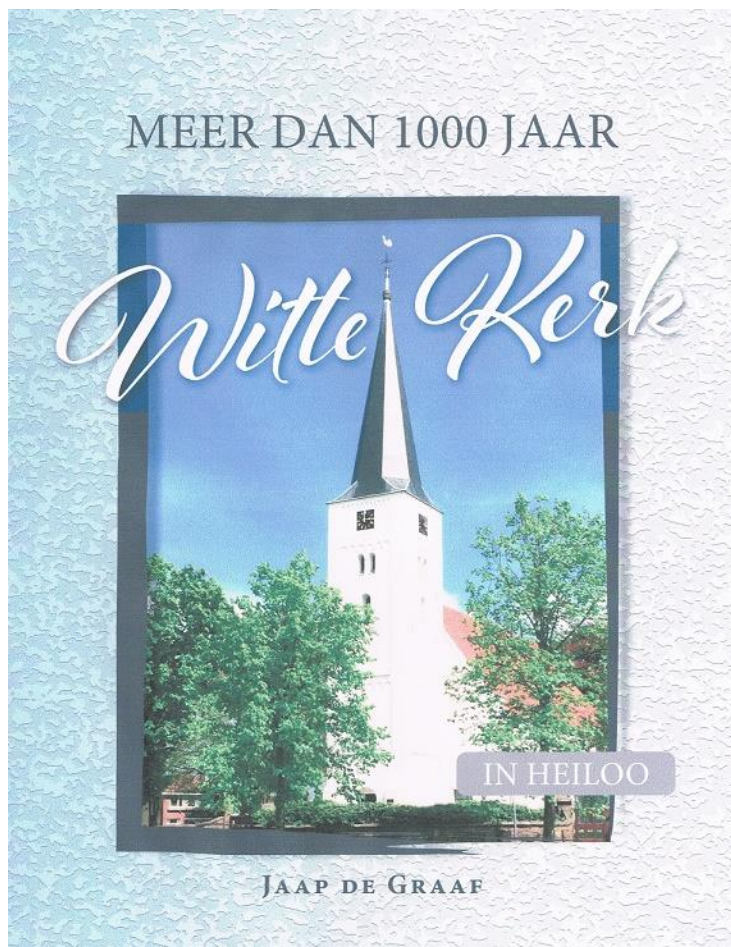
### - **Meer dan 1000 jaar Witte Kerk in Heiloo**

Onder deze titel verscheen op 17 november een historische beschrijving vanaf het begin 8<sup>e</sup> eeuw tot heden van kerk, toren, kerkhof en inventaris. Schrijver is Jaap de Graaf. De stichting heeft, met instemming van de schrijver, opdracht gegeven tot het uitgeven van het boek.

De eerste exemplaren van het boek zijn op 17 november in een feestelijke bijeenkomst uitgereikt aan vertegenwoordigers van de 'eigenaren door de eeuwen heen' te weten abt Mathijssen van de Sint-Adelbertabdij in Egmond, Pastoor Helsloot van de RK Willibrorduskerk Heiloo en dominee Ouwendijk als emeritus-predikant van de PKN Gemeente Heiloo, alsmede aan wethouder Opdam van de gemeente Heiloo als eigenaar van de toren.

Het boek is verschenen in een oplage van 2500 exemplaren; ultimo 2017 waren er 562 uitgegeven. De opbrengst van de verkoop van het boek zal besteed worden aan restauratie van kerk en interieur.

Het boek is, zolang de voorraad strekt verkrijgbaar.







## 9. Het gebruik van de Witte Kerk

De PKN gemeente gebruikt de kerk voor kerkdiensten in de Stille Week, bij Kerst, de jaarwisseling en op 4 mei. Daarnaast is de kerk beschikbaar gesteld voor:

	<u>2015</u>	<u>2016</u>	<u>2017</u>
a. kerkelijke- en burgerlijke huwelijken	16	8	8
b. uitvaarten en condoleances	12	10	8
c. lezingen	4	5	5
d. koorrepetities	20	24	22
e. concerten	22	18	26
f. recepties	11	3	6
g. openstelling met monument rondleiding	16	16	16
h. monumentendagen	2	2	2
i. aantal expositiedagen	16	19	17
j. diverse bijeenkomsten	8	13	11
Totaal	<u>127</u>	<u>118</u>	<u>121</u>

In 2017 was de kerk 12 dagen gesloten wegens onderhoudswerkzaamheden.

Bij de openstelling in de drie zomenmaanden werd de kerk door 850 personen bezocht. De orgelconcerten trokken daarvan 350 bezoekers. De openmonumentendagen op 9 en 10 september trokken zaterdags 180 en zondags 375 bezoekers. De totale kosten van de openstelling bedroeg €880 waarvan de gemeente Heiloo €212 bijdroeg en de bezoekers ca.€480. De overige kosten werden bestreden uit de verkoop van memorabilia.

Op 20 december werd een kerstconcert gegeven door studenten van de Dans- en Muziekschool Heiloo. Zowel publiek, waaronder ouders en grootouders, als docenten en studenten waren enthousiast over de ambiance die stimulerend werkt. Zoals gebruikelijk werd alle musici aan het eind een bloemetje uitgereikt. Ook dit jaar mochten we hiervoor van TAQA een bijdrage in de kosten ontvangen.



Het studentenensemble van de Dans- en Muziekschool Heiloo in de Witte Kerk.



## 10. Overheidssubsidie

### 1. Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed BRIM 2016

De uitkering van de 3<sup>e</sup> jaarlijkse bijdrage van €6.100 over een periode van 6 jaar verliep volgens plan.

### 2. Provincie Noord-Holland,

De eerste termijn van €10.000 van de provincie over een periode van 3 jaar zijn overeenkomstig de toezegging ontvangen.

**3. Gemeente Heiloo.** De bijdrage van de gemeente Heiloo voor het Bouwhistorisch onderzoek van kerk, toren en kerkhof van €3.200 is overeenkomstig de toezegging ontvangen. Overleg is gaande over de bijdrage van de gemeente voor de renovatie.

## 11. Overige Fondsenwerving

De Protestantse gemeente Heiloo heeft ook dit jaar 25% bijgedragen in de kosten voor onderhoud. Ook van TAQA is weer een bijdrage ontvangen die gebruikt is voor de kerstuitvoering van de muziekstudenten van de Muziekschool Heiloo.

## 12. Financiën.

### Exploitatierkening 2017

Inkomsten		Uitgaven	
Subsidies € 18.801			
. BRIM	€ 6.101	Bouwwerkzaamheden	€ 14.204
. Prov. N.Holland	€ 10.000	Bouwhistorisch onderzoek	€ 5.647
. Gemeente Heiloo.	€ 1.200	Vaste lasten (WK aan PKN)	€ 10.582
.Overige subsidies	€ 500	Bureaunkosten	€ 2.119
. TAQA fonds	€ 1.000	Kosten boek 'Meer dan...' *	€ 9.533
Donaties / legaten	€ 180	Overige exploitatiekosten	€ 1.585
Verhuur Witte Kerk	€ 19.641	Marketing kosten	€ 1.720
PKN Onderhoudsfonds	€ 5.282	Bankkosten	€ 146
Verkoop Boek Bouw.Historisch.		Toevoeging	
onderzoek	€ 417	Onderhoudsfonds	€ 9.000
Verkoop 'Meer dan...' *	€ 10.660	Resultaat	€ 3.564
Verkoop stoelen	€ 660		
Overige opbrengsten	€ 2.459		
<b>Totaal</b>	<b>€ 58.100</b>	<b>Totaal</b>	<b>€ 58.100</b>

### Balans per 31 dec.20167

Spaarrekening stichting	€ 3.504	Onderhoudsreserve	€ 17.119
Rekening courant	€ 73		
Saldo Spaarrekening	€ 12.500		
Voorraad Boek "Meer dan..."*	€ 13.300		
<u>Nog te ontvangen</u>	<u>€ 1.551</u>	<u>Eigen vermogen</u>	<u>€ 13.809</u>
<b>Totaal</b>	<b>€ 30.928</b>	<b>Totaal</b>	<b>€ 30.928</b>

- "Meer dan 1000 jaar Witte Kerk in Heiloo" een uitgave van de stichting, zie par. 8.2



1. **De tarieven** voor huur van de kerk zijn er in principe op gericht inkomsten te verwerven voor onderhoud en renovatie. Structurele huurders hebben een aangepast tarief. Daarnaast wordt voor minder draagkrachtige potentiële huurders met een interessant aanbod het tarief aangepast. Restauratieve voorzieningen zijn op aanvraag te regelen.

### **13. Communicatie en PR**

De bereikbaarheid van de stichting heeft volle aandacht. Inmiddels is een informatie e-mailadres geopend, t.w. [info@wittekerkheiloo.nl](mailto:info@wittekerkheiloo.nl). De bruikbaarheid van de website wordt, mede naar aanleiding van klachten, onderzocht.

### **14. Samenwerking met Oud-Heiloo en Baduhenna .**

De samenwerking met de Vereniging Oud Heiloo en de Stichting Regionale Archeologie Baduhenna te Heiloo resulteerde dit jaar in het uitgeven van de historische beschrijving "Meer dan 1000 jaar Witte Kerk Heiloo" van de hand van Jaap de Graaf. In een feestelijke bijeenkomst op 17 november zijn de eerste exemplaren van het boek uitgereikt aan de eigenaren 'door de eeuwen heen'.

Heiloo, maart 2018

Kris van der Vlies, voorzitter

Martin Groot, secretaris.

*Stichting Monument Witte Kerk Heiloo  
Heerenweg 12, 1851 KS Heiloo  
[www.wittekerkheiloo.nl](http://www.wittekerkheiloo.nl)  
[info@wittekerkheiloo.nl](mailto:info@wittekerkheiloo.nl)*